

Boj proti uvoženem dumpingu

V veljavo je stopila uredba o pogojih in postopku za uvedbo in zaračunavanje dopolnilnih carin in kompenzatornih davščin. Po določilih te uredbe se bo v bodoče lahko za proizvode, ki se uvažajo po ceni, ki je nižja od normalne in to prizadeva ali bi lahko prizadevalo gospodarstvu Jugoslavije občutno škodo ali pa zadrževalo njen razvoj, na te proizvode predpiše dopolnilno carino v višini, ki pomeni razliko med normalno ceno in ceno, po kateri je bil proizvod kupljen. Uredba tudi določa, kdaj se šteje, da se proizvode uvažajo po ceni, nižji od normalne.

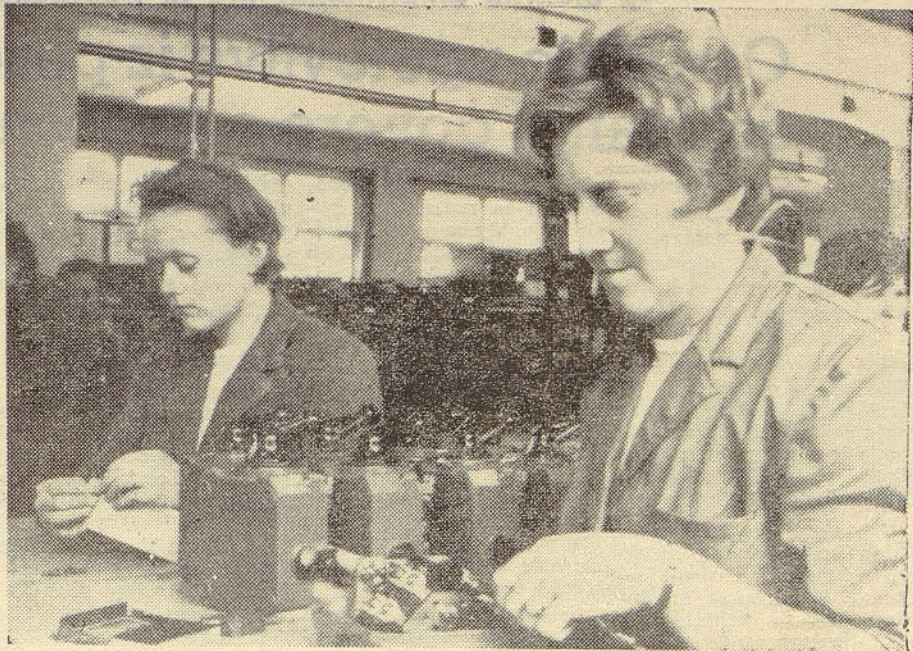
Pobudo za predpis dopolnilne carine in kompenzatorske davščine za posamezne proizvode, ki se uvažajo, lahko dajo prizadete gospodarske ali druge delovne organizacije ter pristojni organi družbeno političnih skupnosti. Dokumentacijo o tem se predloži Zvezni gospodarski zbornici, ta pa jo potem pošlje obenem s svojim mnenjem Zveznemu sekretariatu za finance. Ta sekretariat pa potem po predhodnem mnenju Zveznega sekretariata za gospodarstvo, Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino in Zveznega zavoda za cene predlaga Zveznemu izvršnemu svetu, naj se predpiše dopolnilno carino oz. kompenzatorsko davščino.

Uredba tudi določa, da lahko Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino po sporazumu z zveznim sekretarjem za gospodarstvo in direktorjem Zveznega zavoda za cene določi tudi kontingente za uvoz za tiste proizvode, če bi sicer zaradi daljšega trajanja postopka s predlogom za dopolnilno carino oz. kompenzatorsko davščino nastale občutne škode, vendar se uvozniki kontingenti določijo le do šest mesecev, računajoč od dneva, ko je bilo Zveznemu izvršnemu svetu predlagano, naj se predpiše dopolnilno oz. kompenzatorsko davščino.

S tem smo dobili predpis, s katerim naj bi zaščitili jugoslovanske proizvode pred nelojalno tujo konkurenco.

Tudi v našem združenem podjetju je bilo že večkrat slišati, da obstoja nekaterim našim proizvodom nelojalna tuja konkurenca. Če je to res, so dane možnosti, da jo na tej osnovi preprečimo.

G. P.

Naš obrat »STIKALA« v Kranju je še mlad, vendar koristno izpolnjuje Iskrin proizvodni program v seriji dokaj zahtevnih električnih stikal. V lepih prostorih, kjer imajo tudi svoj razvoj, se kolektiv trudi, da čimveč prispeva k skupnim naporom »Iskre«, kamor je tudi posegla trda roka reforme. — Slika: Kristina Kovačič in Ivica Udir pri kontroliranju odmičnih stikal

Energični ukrepi v Horjulu

Tako, kot vsečasne uprave, je bila tudi v Horjulu postavljena zato, da tovarno ozdravi in usposobi, da začne normalno poslovati. Že na začetku je začasna uprava začela pripravljati sanacijski načrt, ki bo zajel vse področje delovanja tovarne. Sanacijski načrt je praktično že izdelan, ugotovitve, ki so jih dali člani začasne uprave, pa jasno kažejo, kaj vse je treba storiti, da se stvari v tovarni uredi.

V grobem je jedro problematike, ki je na programu v sanacijskem načrtu — znižanje zaloga na razredu 3, 5 in 6 in — kadrovska sanacija — predvsem v strokovnih službah tovarne.

Naj omenim še to, da je omenjeni razgovor organizi-

ral sindikalni odbor združenega podjetja »Iskra« 12. avgusta v tovarni, kjer so bili navzoči člani začasne uprave, izvršni odbor sindikata, sekretar ZK ter nekateri člani iz uprave tovarne in ZP. Namen razgovora je bil, da se skupno dogovorimo s člani začasne uprave in predstavniki vodstva sindikata tovarne, o načinu sodelovanja začasne uprave in sindikalne organizacije. Ker je začasna uprava prevzela vse naloge in pooblastila od direktorja tovarne, UO in DS oz. ker samoupravnih organov ni, je nujno, da je kolektiv povezan prek sindikalne organizacije. Soglasno je bilo ugotovljeno, da bo začasna uprava mnogo lažje uvedla svoje sklepe v življenje za ozdravitev tovarne, če ji bo po predhodni izmenjavi mnenj, o konkretnih ukrepih pomagala sindikalna organizacija, ki bo z začasno upravo morala zavzeti takšna stališča do posameznih problemov, ki so v korist večine zaposlenih.

Osnoven problem v tovarni v Horjulu je problem kadrov in medsebojnih odnosov. Vsi so ugotavljali, da vse probleme, ki so v tovarni lahko reši samo sposoben strokovni kader z zdravimi, normalnimi, medsebojnimi odnosi.

Zčasna uprava se je na sestanku strinjala in postavila na stališče, da bo problemu kadra posvetila vso pozornost in da bo energično postopala. »Nujno mora priti do gotovih zamenjav in odpustov,« so bili menja posamezniki, ki situacijo tovarne bolje poznajo.

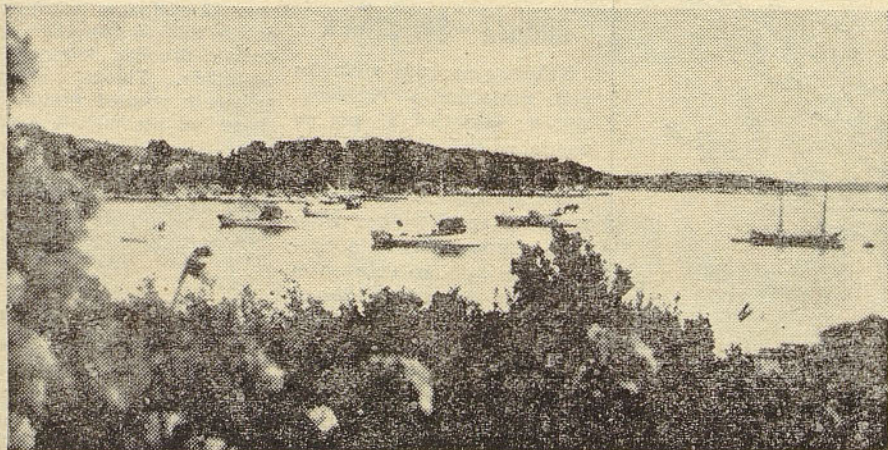
Takim mnenjem se vsi pridružujemo, če je to tisti ključ, ki vodi do ozdravitve tovarne, za kar imajo tudi interese vsi zaposleni v tovarni in v celotnem združenem podjetju. Sprejeto je bilo tudi stališče, da začasna uprava bolj tesno sodeluje s sindikalno organizacijo tovarne.

Zčasna uprava je tudi mnenja, da je slaba povezanost — sodelovanje — tako z ZZA, propagandnim sektorjem ZP, PSO — vzrok za slabo stanje v tovarni. Vložila bo vse sile, da se medsebojno delovanje in pomoč teh zunanjih faktorjev okrepi in tako skupaj s tovarno postavi nazaj na čvrste noge. Odgovornost za prevzete oz. dane naloge, je nujno treba postaviti na prvo mesto v tovarni. Vse tiste, ki sprejetih nalog v celoti ne izvršijo, je treba klicati na zagon oz. jih zamenjati. Le tako bo tovarna lahko prebrodila krizo in izšla iz sedanjih težkih situacij.

Ker je kolektiv tovarne elektronike v Horjulu prvenstveno poklican, da svoje težave uredi sam, so se vsi prisotni strinjali z izjavo, da je bolje, če tovarno zapusti 20 delavcev sedaj, kot pa čez eno leto 200. To pomeni, da da bo do nekaj odpustov moralo priti, če pa s tem tovarna ozdravi, je treba tako stališče podpreti.

Začasni upravi želimo srečno roko pri vodenju kolektiva, kolektivu pa v najkrajšem času mnogo dela in viške OD.

Janez

Velik interes med našimi dopustniki je vsako leto za naš počitniški dom v Poreču. Tudi letos je že dalj časa popolnoma zaseden. Dom je vabljiv zaradi bližine, lepih prostorov in dobre postrežbe kljub nizkim cenam. — Takšen je pogled na morje skozi okno našega doma v Poreču

Osrednje ugotovitve iz poročila o polletnem poslovanju govore o uspešnosti naših naporov

Poslovno poročilo ni obsežno, vendar vsebuje vse tiste podatke, ki nakazujejo problematiko in uspešnost poslovanja v tem obdobju. Dobilo pa je dodatek v obliki obračuna celotnega dohodka, dohodka in ostanka dohodka po obratih, ki pomeni novo kvaliteto v izvajanju organizacije in ugotavljanja gospodarskih razmer znotraj tovarne. O tem bomo nekaj več povedali še kasneje.

V lanskem letu izoblikovana in uveljavljena organizacijska delitev tovarne po obratih z določenim programom dela in delitvijo dela med obrate, ki se še izpopolnjuje, je postala vodilna nit za oblikovanje gospodarskega plana in podatkov o njegovem izpolnjevanju. S tem so bile vzpostavljene neposrednejše osnove samoupravljanja in odgovornosti za potek in poslovno uspešnost jenje po obratih. To je obsežno, intenzivnejše gospodarstvenem izhodišču za ugotavljanje OD in priznavanje večje ali manjše osebne stimulacije po obratih. Uspeh tovarne v I. polletju je nedvomno velik, ki ga pripisujemo predvsem konsolidaciji organizacije in proizvodnih programov po obratih, neposrednejšemu vodenju in odgovornosti, načinu ugotavljanja poslovne uspešnosti in stimulacije po obratih, večjim in produktivnejšim delovnim sredstvom, boljše razporeditvi financiranja proizvodnje in ne nazadnje boljše koordiniranju vodstvenih poslov.

Med pozitivnimi ugotovitvami pa se pojavljajo tudi negativni odzivi, ki jih bo treba v bodoče še skrbneje proučevati, o njih razpravljati in odločati ter doseči ustrezno dinamiko pri njihovem odpravljanju. Ti odzivi nastajajo predvsem zaradi večjega obsega poslovanja, ko je treba dinamičneje angažirati obratna sredstva in se hitreje prilagajati tržnim razmeram. Res je, tako kot smo videli lansko leto, da se to stanje da do konca leta še precej izboljšati. V ta namen so organi upravljanja že sprejeli rebalans plana proizvodnje oz. gospodarskega plana, ki vsebuje predvsem spremembe v asortimanu proizvodnje. Svoj delež k izboljšanju ponudbe in likvidnosti pa bo seveda morala doprinesiti tudi razvojna in prodajna dejavnost. Stanje kupcev ob koncu lanskega leta je bilo nižje kot ob polletju. Iz tega sledi tudi optimistično planiranje stanja kupcev za konec letošnjega leta pod predpostavko, da bomo vse vrste aktivnosti za doseg tega cilja povečali in izboljšali, kar bi nam omogočilo normalen in progresiven razvoj

proizvodnje ter večjo ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. V tem so tudi možnosti za naraščanje osebnih dohodkov in pokrivanje naraščajočih obveznosti iz skladov. V primerjavi z istim obdobjem lani se je povečala vrednost proizvodnje za 27 %, stanje kupcev pa za 16 % s tem, da je bil tudi dinamični plan proizvodnje za letošnje prvo polletje presežen za 6 %. Torej tudi ta rezultat ni tako slab, vendar slabši od drugih, kajti razlike v odstotkih dokazuje tudi povečanje zalog gotovih izdelkov.

Podatki o proizvodnji nam kažejo zlasti napredek proizvodnje števec, telefonije, stikal in merilnih naprav. Tudi proizvodnja kinoakustičnih naprav se je precej povečala, vendar ni dosegala plana zaradi zakasnelega pričetka proizvodnje 8 mm projektorjev. Nekoliko manjša proizvodnja je bila dosežena pri rotacijskih strojih zaradi konstrukcijskih sprememb in nestabilnosti uvoznih izvoznih aranžmajev.

Število zaposlenih se je vse mesece gibalo pod planom, kar je imelo pozitiven odraz v gibanju produktivnosti (preseganje plana proizvodnje) in osebnih dohodkih. Čakalne ure so se nekoliko zmanjšale, nadure pa nekoliko povečale. Proizvodnja na zaposlenega se je nasproti istemu obdobju lani povečala za 21 %, osebni dohodki pa za 25 %. Če letošnje osebne dohodke primerjamo z lanskim celotnim povprečjem pa vidimo, da so leti letos večji za 16,6 %. Ob tem je treba omeniti, da tovarna in enote redno mesečno korigirajo po planskih instrumentih ugotovljeno dopustno višino izplačil za 4 %, iz katerih se formira fiktiven rezervni sklad osebnih

dohodkov. To je varnostni ukrep za slučaj poslabšanja poslovne situacije med letom. Rezervni sklad bo sproščen, ko se bo ugotovilo, da bomo dosegli in eventuelno presegli letne z gospodarskim planom predvidene obsege in razmerja.

Vzporedno z gibanjem proizvodnje ugotavljamo tudi pozitivna razmerja v gibanju stroškov. Letni plan proizvodnje je bil dosežen s 53 %, letni plan stroškov pa z 52 %. Plan direktnih stroškov je bil dosežen s 55 %, plan indirektnih stroškov pa s 47 %. Stroški so nekoliko nižji zaradi formiranja rezervnih skladov OD. Direktni stroški (pretežno variabilni) so nekoliko večji zaradi večjega vlaganja v proizvodnjo, ki bo gotova šele v II. polletju. Indirektni stroški pa imajo pretežno značaj fiksnih stroškov, ki niso v celoti dosegli planiranega obsega zaradi rezerviranih OD in svoje neodvisnosti od gibanja proizvodnje. Iz tega sledi zaključek, da smo zaradi presežanja plana proizvodnje dosegli tudi večjo ekonomičnost in rentabilnost poslovanja.

Da smo dosegli za 1 % večjo izpolnitev plana fakturirane realizacije v tem obdobju kot plana proizvodnje, je razlog v nekoliko spremenjeni strukturi realizacije v korist domači prodaji in v škodo prodaje namenjene izvozu. Letni plan izvoza je bil namreč dosežen le s 47,6 %. To odstotanje še ni zaskrbljujoče, vendar je na dlani, da bo treba izvoz povečati, da se nam ne bi zaradi večje proizvodnje, večale tudi zaloge.

Kot smo že omenili, obseg celotnega dohodka (plačana realizacija) ni povsem zadovoljiv zaradi povečanega sta-

nja kupcev, dočim po vsebini popolnoma odgovarja planiranemu odnosu, ki so obenem mnogo boljši kot v istem obdobju lani.

Poglejmo kako izgledajo:

	I/1966	I/1967
Celotni dohodek	100	100
Poslovni stroški	69	66
Dohodek	31	34

Taki odnosi izvirajo iz našega obsega in asortimana proizvodnje, ki spriče določenih prodajnih cen, rabatov in provizij, potrebnega vlaganja ter lastne ekonomičnosti poslovanja, pogosto tudi izkazano rentabilnost. Ti odnosi so zato med tovarnimi, enotami in posameznimi izdelki različni. Dejstvo je, da nam kaže vloženi obseg sredstev in razpoložljivega delovnega časa še boljše izrabiti, kar pa pomeni večjo proizvodnjo, ki jo moramo na trgu tudi plasirati.

Z uvedbo obračuna celotnega dohodka in dohodka po obratih bo postopoma omogočen boljši pregled nad uspešnostjo poslovanja poslovanja posameznih obratov. Dohodek obratov bo postal tudi bistven element pri določanju višine osebnih dohodkov obratov. Brez dvoma bo tudi pomemben pripomoček upravljanja, vodenja in odločanja. Negativen rezultat je dosegla le enota rotacijskih strojev, ki pa je na celokupnem celotnem dohodku tovarne udeležena le s cca 3 %. Ta enota iz že

omenjenih razlogov ni dosegla proizvodnega plana. Svoj obseg bo morala pač prilagoditi obsegu potrebnega dela in konsolidirati program in potek proizvodnje. Zaloge materiala so se v primerjavi z začetnim stanjem povečale za dobre 3 %. Zaradi znane problematike glede preskrbljenosti z obratnimi sredstvi to ni pozitivno, če pa primerjamo ta odstotek z odstotkom povečanja proizvodnje pa vidimo, da je bil tudi na tem področju dosežen znaten napredek. Stanje zalog materiala povežujemo tudi s stanjem zalog nedokončane proizvodnje, ki so v primerjavi z začetnim stanjem za 11 % nižje. Proizvodnja poteka torej hitreje, ki pa zahteva tudi boljše sortiranje zalog materiala in njegovo pravočasno preskrbo v ustreznih količinah.

Moj namen je bil izlučiti osrednje ugotovitve iz poslovnega poročila o uspešnosti poslovanja v I. polletju. Zato se nisem spuščal v vsebino problematike proizvodnje, preskrbljenosti z materialom in obratnimi sredstvi ter prodaje, katero sodim, so bolj poklicani obravnnavati ljudje, ki jim je to tudi službena dolžnost. Pozitivne in negativne ocene gospodarskega stanja tovarne naj bodo orientacija, kako nam kaže ravnanje, da bi bil tudi letni uspeh vsaj tak ali boljše kot ob polletju. L. M.

Naš izvoz v juliju

V preteklem mesecu juliju — po letni proizvodni dinamiki poleg avgusta najmanj ugodnem mesecu — je dosegel seštevek izvoza vseh tovarnih vrednost 454.408 dolarjev, kar je 90 odstotna reali-

zacija izvoznega julijskega plana. Dosežena vrednost prikazana v odstotkih je ista kot prejšnji mesec ter ni porasla, saj je domala tolikšna kot lani v juliju.

Izvoz po posameznih valutnih področjih tudi ni bil ugoden. Sicer pa so rezultati le nekaj boljši kot v juniju. Na konvertibilno področje držav smo izvozili po vrednosti 32 odstotkov izdelkov, v države SEV 55 odstotkov in v države drugega kliringa 13 odstotkov. Položaj najbolj prikazuje pregled realizacije izvoza po posameznih regijah PSO.

Region	Izpolnitev plana v %
ZDA	37,24
Turčija	90,97
SEV	105,73
Zah. Evropa	90,70
Ostali svet	101,84

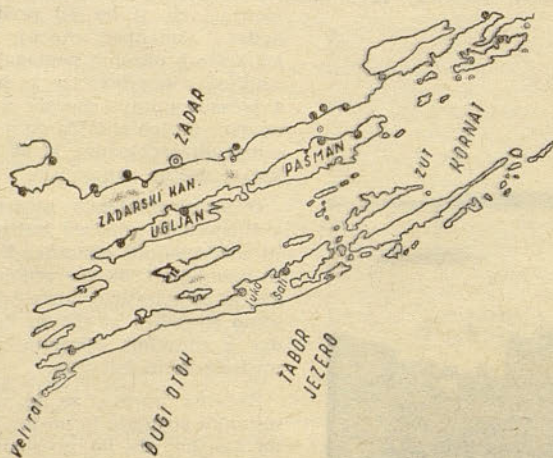
Marjan Kralj

K članku: »Problemi, analiza - sanacija«

Nekatere navedbe v članku pod naslovom »Problemi, analiza: sanacija«, ki sem ga napisal za naše glasilo ISKRA št. 24 so se izkazale po mnenju delavskega sveta tovarne radijskih sprejemnikov v Sežani za pomanjkljive in enostranske, zato se delovnemu kolektivu tovarne v Sežani opravičujem.

Uredniški odbor se pridruzuje izjavi tov. Kralja, istovestno pa vabi vse člane sežanskega kolektiva, da s svojimi članki prispevajo k razčiščenju tovarniške problematike.

Na julijski izvozni listi je nanizanih skupaj 29 držav — po številu največ letos. Na prvem mestu je ponovno Nemška demokratična republika. Tej sledi Romunija, Turčija, Češkoslovaška, SSSR, Poljska, ZDA, Švica, Anglija. (Dalje na 6. strani)

Kamp »MIR« je bil v letošnjem letu številnejše obiskan kot lani oz. kar za 50 % — Slika kaže med drugim tudi Dugi otok, kjer je naš kamp »MIR«, ki ima poleg Hvara največ sončnih dni v letu

Letošnja sezona kaže na dobre poslovne uspehe PS

Ker smo že nekako čez polovico letošnje letovanijske sezone, je naš sodelavec zastavil tri vprašanja upravniku Počitniške skupnosti ISKRE, tov. Francu Huttro z željo, da bi le-ta našim bralcem zaupal, kako poteka letovanje v naših počitniških domovih

VPRAŠANJE: Kako ocenjujete dosedanje sezono, v pogledu koriščenja počitniških uslug naših delavcev?

Velika pričakovanja se niso uresničila. Težji gospodarski pogoji so nekoliko znižali osebne prejeme naših delavcev. Zato so tudi oddolžitve naših delavcev, za letni oddih na morju ali v gorah redkejša. Sredstva, s katerim razpolagamo, so še vedno premajhna, potrebe po ostalih dobrinah pa prevelike. Mislim, da se popolnoma ne smemo zadovoljiti s takim odgovorom. Namreč, taka ugotovitev velja samo za nekatere. Velik interes naših delavcev je za Poreč, ki je že dalj časa popolnoma zaseden. Dom je obiskan zaradi bližine, lepih prostorov in dobre postrežbe. Tudi cene niso pretirane, če jih primerjamo z ostalimi v tem kraju.

Tudi kamp »MIR« na Dugem otoku je v letošnjem letu številneje obiskan in to samo od naših članov. Lahko trdimo, da je obisk večji za 50% od lanskega. Kljub oddaljenosti je letni oddih nenadomestljiv za ljudi, ki želijo mir in počitek, ob toplem slanelem jezeru ali morju.

Trenta je obiskana vsako leto enako. V sezoni je priločno zasedena, v začetku in koncu sezone pa zelo slabo. Raziskava, ki mora slediti, nam mora pokazati prave vzroke za tako slabo zasedbo.

Bled preživlja začetno krizo, zasedenost je bila zelo slaba od strani naših članov.

Dom in njegove kapacitete smo zato dali na razpolago drugim koristnikom.

Celotna ocena v primerjavi z lanskim letom je ta, da so naši delavci v letošnjem letu nekoliko več dni preživeli v naših počitniških domovih.

VPRAŠANJE: Ali računate, da letošnje poslovanje ne bo prineslo poslovnih izgub?

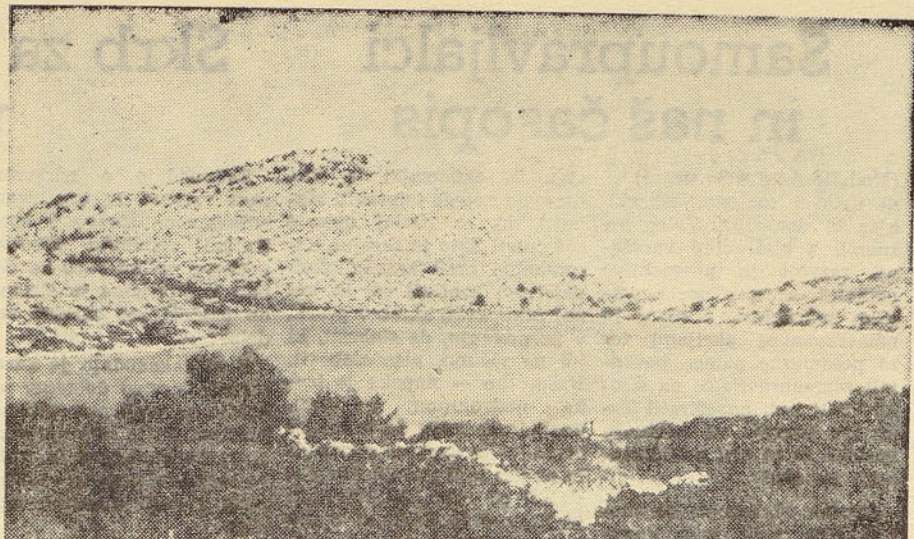
Oceno, katero želite objaviti, je potrebno zelo previdno in vsestransko primerjati z lanskoletnimi dosežki. Pri taki primerjavi je potrebno upoštevati samo zasedenost domov, kot najvažnejši faktor. Cene, kot vemo, so ostale enake lanskoletnim. Pri tem ne smemo zanemariti vprašanja stroškov poslovanja. Seveda so tu še ostala dejstva, ki sodijo v okvir delovanja počitniške skupnosti. Če to upoštevamo, lahko zaključimo, da po prvih pokazateljih izgube ne bo. Pričakujemo, da bo naš zaključni račun pozitiven in naše poslovanje v skladu z željami.

VPRAŠANJE: Kam nameravate usmeriti morebitna ustvarjena sredstva?

Vnaprej govoriti, kam bomo usmerili sredstva, ki jih še nimamo, ni logično. Vendar bi lahko vprašanje nekoliko obrnili in sicer tako, da bi se vprašali:

Kaj bi bilo najnujnejše treba urediti v domovih pred drugo sezono?

V poročilih s terena, nam najbolj zgovorno opravičujejo ureditev sanitarij v kampu ter dokončati začete in

Slano jezero na Dugem otoku s svojo toplo vodo in — baje zdravilnim blatom na dnu privablja letos poleg domačih tudi številne goste-izletnike, ki se kaj radi pomudijo v našem kampu in preizkusijo gostoljublje in solidno postrežbo našega osebja

nedokončane zgradbe. Za to še nimamo nikakršnih sredstev na razpolago. Izdelati bi bilo nujno treba platneno streho za teraso na Dugem otoku.

V Poreču bi lahko povečali kapacitete z najemom stare stavbe, ki stoji poleg našega doma. Adaptacija te stavbe bi se rentirala že v dveh letih.

Dom na Bledu nujno potrebuje obnovo strehe, garažna vrata že več let ne ustrezajo ter kvarijo videz doma. Potrebno pa je nadalje tudi popravilo fasade in še marsikaj.

Vse kuhinje v naših domovih potrebujejo modernizacijo.

Športniki pričakujejo, da odpremo gorsko kočo za zimski oddih. Avtomobilisti si želijo avtokamp ob severnem delu morja. Skratka želja, in to upravičeno, je veliko, sredstev v ta namen pa...

Ob zaključku lahko obljubimo, da bomo vsa sredstva, katera bi z našim poslovanjem ustvarili, porabili za najnujnejše potrebe naših domov. Za večja sredstva pa pričakujemo tudi večjo zainteresiranost naših kolektivov do počitniške skupnosti in njenih potreb.

Samoupravljalci in naš časopis

Gospodarska in družbena reforma je z vso silovitostjo poudarila vlogo, ki jo ima naš samoupravni sistem, z njim pa neposredno vsi naši delovni ljudje, v nadaljnjem razvoju našega gospodarstva ter v ustvarjanju, oplojevanju in utrjevanju demokratičnih in ekonomsko čistih družbenih odnosov v naši socialistični domovini.

Pri tem sicer nikoli ne smemo pozabiti, da je tudi ta sistem sam podvržen vsem zakonitostim razvoja in ga zato nikoli ne smemo jemati in ocenjevati kot dokončno izoblikovan recept, niti po svojih organizacijskih oblikah, niti — in to še manj — po svoji vsebini.

Prav samoupravljalci so sami v popolnosti odgovorni, da bo sistem gibalna sila napredka, ne pa njegova zavora in, da bodo z izgradnjo sistema omogočili zagotoviti sebi in svojim potomcem višjo življenjsko raven in boljše bodočnost tako v materialnem, kot duhovnem pogledu.

Pri tej nalogi naj bi odigral važno nalogo tudi naš časopis in temu vprašanju sem posvetil teh nekaj vrstic, hkrati s kritično oceno tega, ali naš časopis to svojo vlogo tudi res opravlja.

Ne mislim s tem na reševanje sistemskih vprašanj v velikem obsegu, temveč bolj na vprašanja iz vsakodnevnih praks, na obveščenost članov kolektiva, na izmenjavo misli in izkušenj in končno tudi na kritičen odnos do napak in slabosti, kjer in kadar se pojavijo.

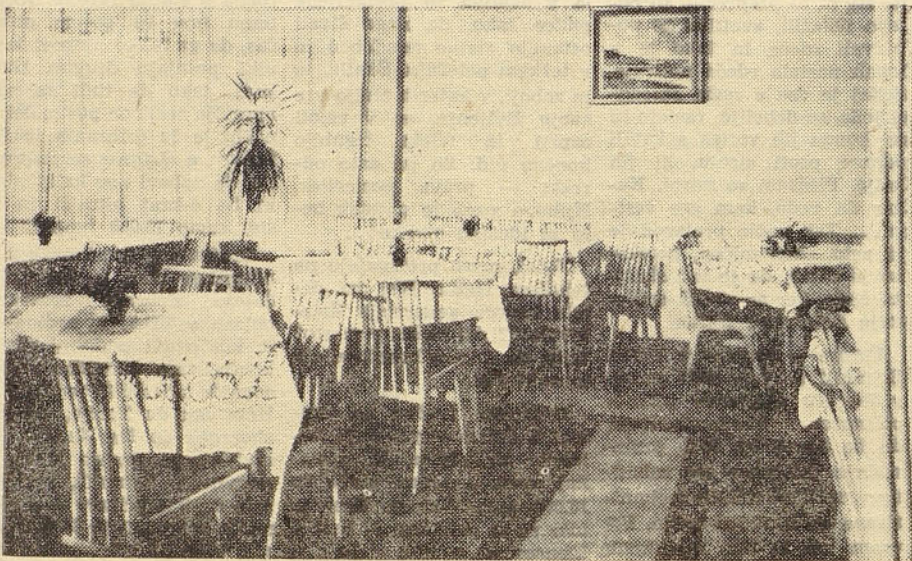
V časopisu smo doslej lahko zasledili o tem nekaj sestavkov, pretežno teoretičnih in to skoraj izključno od posameznih članov samoupravnih organov združenega podjetja, od članov uredniškega odbora časopisa, ali pa izpod peresa poklicnih novinarjev.

Zelo malo, ali bolje rečeno nič pa o vprašanjih s tega področja pišejo samoupravljalci v tovarnah in delovnih enotah, čeprav so prav pri njih vsa teoretična vprašanja najtesneje povezana s prakso in zato lahko prav oni najbolje povedo, kaj je dobro in kaj ni. Premalo se zavemo svoje odgovornosti in zdi se mi kot bi skorajda pozabili, da smo samoupravne pravice organom združenega podjetja v interesu skupne akcije odstopili od neposrednega proizvajalca, prek delovne enote ter organov samouprave tovarn in organizacij.

O sklepih samoupravnih organov združenega podjetja in tudi nekaterih tovarn smo v časopisu redno obveščeni, saj imamo za to stalno rubriko in vedno zagotovljen potreben prostor. Zelo me pa moti, da pri tem ne sodelujejo prav vse organizacije ZP, zlasti PSO, NO in ZZA, saj so slednje bolj, če ne najbolj povezane v svojem delu s poslovanjem tovarn in lahko bi celo rekli, da predstavljajo temelj, na katerem je grajena celotna organizacija združenega podjetja. Pa se prav te, tudi po strukturi kadrov najmočnejše organizacije, ki bi v samoupravljalški praksi lahko največ prispevale, najbolj zapirajo same vase! Tudi ne bi bilo odveč, če bi kdaj kak važnejši sklep zasledili še posebej s kratkim opisom, komentarjem ali oceno. To bi vsebnost lista precej poživilo, časopis bi zanj delo in življenje več organizacij in bolj stalno, kot doslej, odpadle pa bi tudi opravičene pritožbe članov kolektiva, da o svojih organizacijah tako poredko lahko prečitajo kak sestavek v »Iskre«.

Zelo malo je v našem tedniku tudi članov, ki bi jih prispevali vodilni in vodstvenopersa poklicnih novinarjev.

(Dalje na 4. strani)

Pogled v jedilnico našega počitniškega doma na Bledu

Samoupravljalci in naš časopis

(Nadaljevanje s 3. strani)
ni delavci ter strokovnjaki, kjer bi samoupravljalce seznanili z bistvenimi vprašanji razvoja in perspektive podjetja, s finančnoekonomskim položajem, s plani in nameravanimi akcijami ter za posamezne naloge poskušali samoupravljalce na široki fronti tudi angažirati! Tako pa pogosto ni enotnega nastopa in ni niti pričakovane uspeha!

Čeprav bi časopis za mobilizacijo vseh samoupravljalcev odigral odlično vlogo, vodstvo in strokovne službe puščajo to prepogosto vne-
mar, s tem pa je opuščena tudi marsikatera priložnost za enoten nastop, ko bi lahko še bolj dokazali, da smo združeno podjetje na samoupravni osnovi, ne pa samo vrsta tovarn in organizacij, ki pred firmo svoje dejavnosti nosijo ime: Iskra Kranj.

Iz problema tako pasivnega odnosa vseh nas samoupravljalcev do svoje tiskane tribune izhaja končno tudi dejstvo, da so kritični članki v časopisu tako redki kot oaze v puščavi. Pa še tista kritika, ki je napisana, se največkrat omejuje le na ugotavljanja dejstev, ne pa na analizo vzrokov za posamezne slabosti in na konstruktivne predloge, kako zadevo sanirati. Upam pa si trditi, da bi mrsikdaj pravočasno napisana beseda lahko samoupravljalcem in celotnemu kolektivu samo koristila, pa čeprav slika ne bi bila rodila barve, Reforma pač pomeni določene premike v vseh smereh razvoja naše družbe, v našem gospodar-

stvu in ekonomiki in ima osnovno nalogo odpraviti slabosti, ki so doslej ovirale naš polet! Zato je skrajno ne-spametno pred kakršnikoli dejstvom zapirati oči in kot noj zakopavati glavo v pesek, v prepričanju, da slabosti, ki jih ne vidimo, niso slabosti. Nasprotno — napake je treba nedvoumno pokazati, analizirati, kajti le tako jih bomo lahko uspešno odpravili in se jim tudi pravočasno postavili po robu. Moč velikih je prav v tem, da si upajo vedno pogledati resnici v oči in, da jim tudi lastne napake niso nikoli »tabu«, ker jih le tako, z dobrim poznavanjem njihovih vzrokov in posledic, lahko tudi uspešno izločijo!

In ker menim, da so prav vsi samoupravljalci v našem podjetju s svojim sistemom zadosti močna sila, upam, da bo tudi kritična nota v našem časopisu lahko zazvenela bolj kot doslej!

Le, če bomo vsa nanizana vprašanja odnosov samoupravljalcev in njihovega časopisa znali v bodoče pravilno izkoristiti, smemo pričakovati bolj pestro in zanimivo vsebino, ki bo zainteresirala vse bralce in jih tudi organizirala za nadaljnje razvijanje samouprave, zlasti še po njeni vsebini!

-L-

Dopisujte v »Iskro!«

Skrb za zdravstveno varstvo v Novi Gorici

Zakonodajo o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v socialistični republiki Sloveniji preveča velika skrb za čim bolj kompleksno in strokovno poglobljeno varstvo vseh delavcev.

S to zakonodajo je zdravstveno varstvo delavcev pridobilo na svoji pomembnosti, medtem ko je bilo vprašanje obratnih ambulant in njihovo ustanavljanje prepuščeno zgolj presoji delovnih organizacij.

Prav gotovo je, da vodstva delovnih organizacij gledajo na obratne ambulante predvsem iz ekonomskega stališča. Iz podatkov, ki so nam na voljo lahko z gotovostjo trdimo, da so že ustanovljene obratne ambulante s pridom prestale preizkušnjo.

Ce so v naprednejših deželah organizirali obratne ambulante, so odgovorni ljudje pri ustanavljanju le-teh temeljito preračunali njihovo ekonomsko utemeljenost.

Njihova odločitev je tudi za nas vsekakor zelo pomembna, ker dokazuje koristnost ustanavljanja in poslovanja takih ustanov.

V našem primeru pa posebno še zato, ker posvečamo skrb za zdravje v prvi vrsti proizvajalcu in samoupravljalcu.

Menimo, da morajo imeti obratne ambulante zdravniška, ki naj bi se bavil v pretežni meri s preventivno dejavnostjo, hkrati pa bi moral zdraviti tudi obolenje in poškodovane delavce.

Ta argument, prav za našo tovarno, nadvse prepričljivo dokazuje, da je upraviče-

nost obstoja take ambulate umestna.

S pomočjo obratne ambulate je najlažje spremljati odsotnost z dela zaradi bolezni, saj je med pacientom in zdravstvenimi delavci vzpostavljen stalen stik glede delavčevega zdravstvenega stanja.

Svobodna presoja zdravniška o delazmožnosti delavca, brez kakršnega koli pritiska s strani odgovornih delavcev tovarne, je osnovni predpogoj za uspešno funkcioniranje obratne ambulate in zdravje vseh delavcev, ki so potrebni zdravniške pomoči.

Nudjenje pomoči že ob sa-

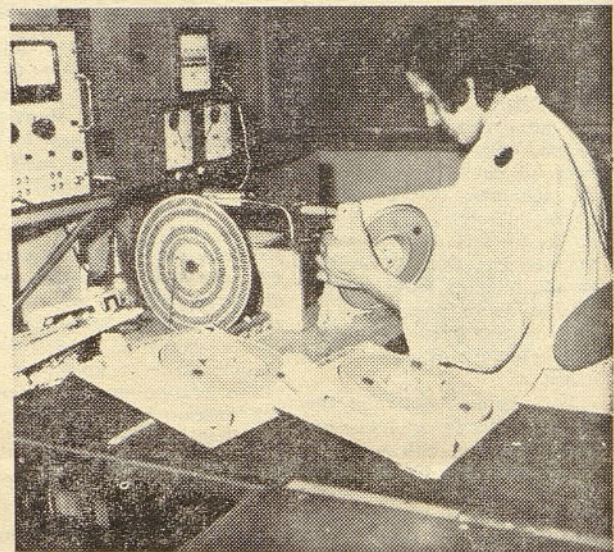
mem začetku oboletosti lahko bistveno vpliva na uspeh, kvaliteto in čas zdravljenja.

Zato je nujno potrebno, da zdravnik obratne ambulate nenehno spremlja zdravstveno stanje zaposlenih delavcev, kakor tudi izvore in vzroke raznih obolenj.

Brez dobro organiziranega zdravstvenega varstva ni možno doseči trajnih uspehov pri dvigu produktivnosti.

Vse te navedene ugotovitve so nas privedle do tega, da organiziramo v naši tovarni zdravstveno službo, ki jo 800-članski edlovni kolektiv nujno potrebuje.

(Dalje na 6. strani)

Iz proizvodnje v tovarni za elektroniko in avtomatiko na Pržanu v Ljubljani: posebno budno mora biti oko kontrolorke v končni kontroli, kajti tudi najmanjša pomanjkljivost v proizvodnji mora biti odstranjena, da kupec za svoj denar dobi soliden gramofon, ki mu bo prinašal zadovoljstvo

»Glejte, kaj nas čaka«

(Nadaljevanje podlistka iz 29. številke tednika »ISKRA«)

Kaj bo z našim dobrim starim kmetom?

Časopis »Automation« že najavlja traktor — robot, katerega bo konstruirala britanska firma »British Farm Equipment«. Ta traktor bo avtomatiziran, ukaze bo sprejemal s pomočjo radia, a človek, kateri bo z njim upravljal, bo lahko istočasno upravljal še s 15 do 20 enakimi stroji na prav tako različnih mestih. Delo stroja bo tisti, ki bo z njim upravljal, kontroliral s pomočjo televizije. Razumljivo je, da se taki traktorji še ne bodo pojavili na poljih sledeče jeseni, ali po mišljenju specialistov, v roku nadaljnjih 10 let bo napredno kmetijstvo v veliki meri avtomatizirano. Tudi na tem področju se pripravljata velika revolucija. In končno je treba pogledati farme — tovarne v Veliki

Britaniji, Nizozemski in ZDA.

SLEPI PIŠČANCI

V dolgih lopah živijo na tedne neprestano pod svetlobo. Noči ni. Jesti morajo čimveč in čim hitreje, da bi čimhitreje zrastle in se odebelile. Hrana jim prihaja po ceveh. Njen sestav je znanstveno pripravljen. Kljub temu pa je tej hrani nekaj primanjkovalo in piščanci so s kljuni trkali perje svojih najbližjih. Da bi to preprečili, so jih oslepili. Postali so mirni. Vendar niso več tako dobro jedli. Ponovno so jim pustili oči, vendar so dan 24 ur razdelili na presledke po 20 minut: 20 minut mraka, 20 minut svetlobe, 20 minut mraka... in tako 24 ur na dan. Piščanci so na ta način postali apatični, jedo dobro in se več ne tolčejo s kljuni. Vendar, ko rastejo, je

prostora vse manj in od časa do časa nastanejo med njimi ponovni prepiri, kateri včasih eksplodirajo v splošno vojno, ki se odvija z besnostjo. Da bi to preprečili, so polobo ublažili, svetilke so pobarvali rdeče in tako je v lopah nastala rdeča poltoma. Sedaj je vse v redu. Piščanci jedo, se debelijo, rastejo in na koncu jih veriga s kavlji odnese proti stroju, ki jih kolje. Piščanci so mirni. Kakor da vedo, kam gre veriga... Tak način proizvodnje je zelo ekonomičen, potrebno je samo, da je vse skrajno čisto, ker se vsaka epidemija širi kakor tajfun.

Farne — tovarne v Veliki Britaniji so leta 1965 proizvedle 200 milijonov pitanih piščancev. Predpostavljajo, da bo čez 5 let 90 % proizvodnje piščancev na zahodnoevropskem tržišču mehansirane na naveden način. Pri vsem tem bi bilo zaposlenih zelo malo ljudi. To je že povsem zanesljivo,

Teleta in svinje — ali točneje: teleče in svinjsko meso — že sedaj proizvajajo podobno kot meso piščancev. Teleta živijo v prostorih, celo v škatlah so postavljene palice tako, da noge živali ostanejo stalno neudobno in v težkem položaju. Skatle, to je zaboji, v katerih živijo vse svoje življenje, so v celoti zaprti in teleta izgubijo končno vid. So pa zato odrezki — prava poslastica. Njihovo meso je povsem belo in idealno mehko...

Torej, meso proizvajajo na tekočem traku. Kaj bo delala bodoča generacija kmetovalcev? Ali bo šla v mesto? Zato, da dela v brezštevilnih uradih? Ne.

Britanska tvrdka za promet s čajem »Lyons« je nabavila kalkulator, ki v nekaj urah izračuna plače za 10.000 nameščencev. Prej je bilo za to potrebno 37 nameščencev s polnim delovnim časom. Ko je kalkulator izračunal plače nameščencev

kompanije, še neprenehoma naprej obdeluje podatke o tekoči proizvodnji, o stanju poslov, o pakiranju, o transportu ter vsak dan sestavlja poročila o stanju tvrdke. Kljub temu ima še potem prosti čas, da ga lahko njegovi lastniki posojajo drugim tvrdkam, tako da tudi za njih opravlja različne posle. Na ta način je že prihranilo 100.000 funtov, a »Lyons« se pripravlja, da nabavi nov kalkulator, ki bo 4-krat hitrejši in bo stal samo 75.000 funtov.

Ordinatorji izračunavajo 95 odstotkov plač, katere izplačujejo državne federalne oblasti v ZDA. Ti ordinatorji, kot ostali podobni stroji, kontrolirajo številčno stanje nogavic ameriških vojakov od Houstona do Tokija, od Anchoragea do Da Nanga. Oni registrirajo brzino ladij, ki preplujejo Atlantik, verificirajo davčne prijave — deklaracije kompanij in 30 % davčnega izjav privatnikov v ZDA. V Detroitu že dela prvi postni ordinator na svetu. Ure-

Z obiska v tovarni polprevodnikov v Trbovljah

Tovarna polprevodnikov v Trbovljah je bila dograjena pred nekaj več kot letom dni. Ko prvič stopiš vanjo, napravi močan vtis, kar velja za njen zunanji videz, kakor tudi notranjo razporeditev in opremo. Vstopil si torej v sodobno tovarno, prav za prav v laboratorije.

Ker v tej tovarni proizvajajo zelo miniaturne elemente za elektronsko industrijo, so razumljivo potrebni tudi vsi ukrepi, da bi zagotovili potrebno čistočo in vse druge pogoje, ki jih terja takšna proizvodnja. Za proizvodnjo polprevodnikov mora biti v delovnih prostorih brez prahu, temperatura ne sme močnejše nihati.

Po predvidevanjih bi tovarna ob polni zmogljivosti lahko zaposlovala 800 delavcev, predvsem žensk, ker proizvodnja terja spretno in fine ženske prste. Trenutno šteje delovni kolektiv približno četrtno, kaže pa, da se bo že v bližnji prihodnosti število zaposlenih znatno povečalo.

Z vso resnostjo so se v tovarni v zadnjem času lotili osvajanja tržišča, saj vemo, da vse bolj diktira proizvodnjo potreba na tržišču. Elementi pa ki jih proizvaja ali jih bo še začela proizvajati, pa igrajo pomembno vlogo na področju sodobne elektronike.

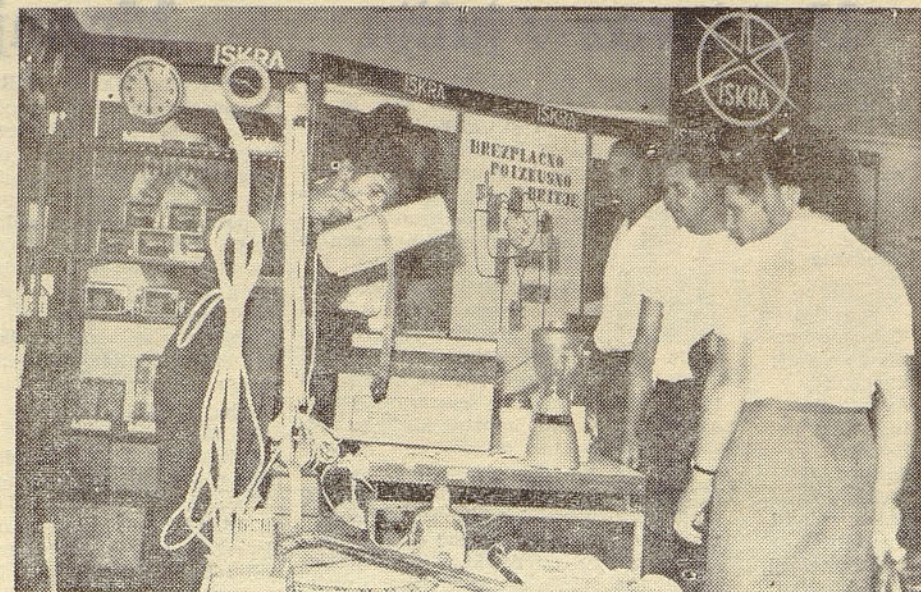
Prav zato ima tovarna polprevodnikov v Trbovljah vse možnosti, da se razvije v solidno in tudi zelo pomembno organizacijo združenega podjetja.

Koristno je tudi poslovno sodelovanje s tovarno, ki ima sorodno proizvodnjo, to je z Radioindustrijo Zagreb. Pri tem je bilo dogovorjeno, da si bosta obe tovarni preudar- no med seboj delili proizvodni program, da ne bo prihajalo do dvojne proizvodnje, kar je primer pri številnih drugih proizvodnjah in kar seveda v naših razmerah prav gotovo ne more biti za nikogar koristno.

Pravkar se v tovarni v Trbovljah seli iz Kranja proizvodnja selen. Nekaj izmed 25 delavcev tega obrata v Kranju, se bo preselilo v Trbovlje, nekateri se bodo vozili, dokler se ne bodo za stalno preselili, nekateri pa si bodo poiskali drugo zaposlitev v Kranju.

Prvi zametki tovarne polprevodnikov izvirajo iz Kranja, ker se je formalno tudi sedanje vodstvo tovarne ter prvi del proizvodnje v razvojnem oddelku ZZA. Ko je bila tovarna dograjena, se je pojavilo vprašanje selitve vodilnega kadra v Trbovlje. Vsakodnevna vožnja iz Kranja v Trbovlje in nazaj je naporna, zamudna in tudi predraga za tovarno. Trenutno v Trbovljah živita le dva izmed vodilnih delavcev, vsi ostali pa se še vozijo. Prav zato so samoupravni organi in sindikalna organizacija tovarne postavili zahtevo, da se vprašanje preselitve v Trbovlje reši čimprej in ugodno za tovarno.

Kljub dobrim klimatskim napravam v tovarni v zadnjem času vodilnim v tovar-

Tradicionalni — že 17. Gorenjski sejem v Kranju, kot vsako leto, privablja številne goste z vse Slovenije, pa tudi tujce, ki potujejo skozi Kranj. Kot vsako leto tudi letos naše podjetje razstavlja predvsem izdelke za široko potrošnjo in po zatrejanju prodajalcev — ne brez uspeha. Na sliki: za naše izdelke široke potrošnje je vladalo precejšnje zanimanje, vendar kupci letu niso tako radi odpirali denarnic kot prejšnja leta

ni postaja zelo vroče ob misli na leto 1968, ko bo morala tovarna začeti vračati anuitete na račun dobljenih investicijskih sredstev. To je za tovarno vsekakor zelo pomembno vprašanje, še zlasti zato, ker sedaj še ne dela s polnimi zmogljivostmi. Okrepiti bi morala svojo prodajno službo, ki bo kos prodaji izdelkov v času, ko bo tovarna delala z vso zmogljivostjo. Tedaj bo tovarna tudi v stanju ustvariti potrebna finančna sredstva za svoje normalno poslovanje. Tovarni bo vsekakor koristil tudi prihod pomočnika direktorja — domačina v mesecu septembru.

Posebno problematični so odnosi med tovarno polprevodnikov in ZZA. V tovarni nekateri celo razmišljajo, da bi bilo umestno v Ljubljani formirati lastno razvojno sku-

pino, medtem ko drugi menijo, da pa je le bolje najti skupen jezik z ZZA, kar bi verjetno bilo še najbolj koristno tako za tovarno, kakor tudi za ZZA in celotno združeno podjetje.

Prav gotovo je res, da tovarna polprevodnikov, kakršna je naša v Trbovljah, nujno potrebuje sodoben razvoj, ki bo sposoben hitro slediti napredku na tem zahtevnem področju. Če so vzroki slabih odnosov med tovarno in ZZA slabi odnosi nekaterih v obeh enotah, potem vsekakor ni umestno, da bi zaradi tega trpela oba delovna kolektiva pri svojem delu.

O tem perečem vprašanju so razpravljali tudi že samoupravni organi v tovarni in po izjavi predsednika upravnega odbora se v poslednjem

času že začenejo kazati znaki delnega izboljšanja v odnosih tovarna — ZZA. V tej smeri bo pač treba delati zelo intenzivno, ker le tako bo možno zagotoviti za obe strani ugodnejše delovne pogoje.

Delovnemu kolektivu in vodstvu tovarne želimo obilo delovnih uspehov in srečno roko pri reševanju vseh sedanjih perečih vprašanj!

Janez

ZAHVALA

»Sindikalni podružnici in kolektivu Tovarne usmerniških naprav se toplo zahvaljujem, ker sta omogočila mojemu sinu, Nedeljku letovanje v Fazanu pri Portorožu.

Jevšek Janez

juje pisma, na katerih je naslov napisan s strojem: 27.000 pisem na minuto!

Herbert Simon, strokovnjak za avtomatizacijo, piše: »Leta 1985 bodo elektronski stroji opravljali vse administrativne funkcije, kakor tudi funkcije, katere danes opravljajo srednji kadri.«

In delavci?

John Snyder, specialist v »US Industries inc.«, ponuja tovarnarjem široko izbiro novih naprav, med katerimi pa posebno prednjačita dva jeklena čuda posebne lepote in zmogljivosti. Lahko se vidita v newyorški Park-Aveniji. Eden od njih, imenovan »Transferobot«, je v stvari podaljšanje človeške roke, samo da je mnogo močnejši in zanesljivejši. Ne more se utruditi. Lahko dela tisoč ur, pa potem njegova zmogljivost ni v ničemer zmanjšana. Ta stroj lahko vsak predmet za- grabi in ga prenese na drugo mesto. Vse to napravi s tako natančnostjo, ki se me-

ri z desetinkami milimetra. Stroj lahko zamenja veliko delavcev.

Snyedrov »Vibratori Bowl Feeder« je drugo čudo tehnike in avtomatizacije. V ta stroj se lahko naenkrat vrže 1000 komadov najrazličnejših kovinskih predmetov, vijakov, matic isl., a ko se stroj stavi v pogon, vse sprejete predmete z največjo sigurnostjo sortira in kontrolira njihove mere in oblike. Ko se bo ta stroj zaposlil v neki tovarni kovinskih polprevodnikov, koliko delavcev v oddelku kontrole gotovih izdelkov bo gotovo ostalo brez posla?!

Znaten korak v izdelavi avtomatskih strojev je bil napravljen tedaj, ko je bil izdelan postopek samokontrole strojev. Ta temelji na načelu »feedbacka«. V naravi lahko najdemo mnogo primerov samokontrole posameznih organizmov, njihov grup ali večjih skupin. Že Darwin je odkril dejstvo, da so neke skupine živih bitij, ki žive na

istem področju — usodno povezane. Njihovo število je v stalnem ravnotežju, katero se neprestano korigira.

ADA IN ADMIRALI

Uspehi na področju avtomatizacije, ki so doseženi v času druge svetovne vojne, se sedaj v veliki meri uporabljajo v konstrukciji strojev za industrijo. Stroji so kadri, ki sami pokrenejo, ustavijo ali pospešijo delo, računajo, kontrolirajo, preverjajo, spominjajo se, primerjajo čas, mere, zvok, temperaturo itd., pri vsem tem pa ni potrebno, da je človek prisoten. Potreben je le tedaj, ko se mora nek izrabljeni del stroja nadomestiti.

Richard Bellmann pravi: »Industrija avtomobilov in jekla ne bo zaposlovala novih tisočev delavcev. V Fordovi tovarni v Clevelandu en človek upravlja s strojem, kateri opravlja več kot 5000 operacij. Ta stroj nadomešča 40 do 50 delavcev. Prej je bilo potrebno delo 400 delavcev, da bi v 40 minutah napravili

blok posameznega motorja. Sedaj 48 delavcev opravi isti posel v 20 minutah.

V Franciji obstaja tovarna in v njej stroj, kateri popolnoma sam izdeluje srajce. Avtomatizirana tovarna v SSSR je »zaposlila« stroj, ki popolnoma samostojno in precizno izdeluje palice za avtomobilске motorje. Obstajajo avtomatske pekarnice, v katerih so dobesedno vsi posli mehanizirani in se odvijajo tudi povsem samostojno: od priprave surovine do pakiranja gotovih proizvodov. V nekem rudniku v ZDA že sedaj dela stroj, ki koplje rudo in zamenjuje nekoliko stotine delavcev.

Po letu 1900 je prebivalstvo ZDA naraslo dva in pol-krat, a novi način življenja je odložil smrt povprečnega Amerikanca za 20 let. A vsi naši mladi stroji ne čutijo potrebe za vsemi mladimi Amerikanci, piše Ben Bagdikian.

Ali se približujemo času, ko človek ne bo potreben?

Tehnika še ni rekla svoje zadnje besede. Treba je vedeti, da živi na zemlji 90% vseh učenjakov, ki so kdajkoli obstojali. Znanost je v zadnjih 30 letih napravila korak, ki je enak ustvarjanju na tem področju za preteklih 5000 let!

Vemo, da je 25 ljudi potrebno za proizvodnjo električnih žarnic v ZDA. No, žarnice se trošijo. Niti v žarnicah pregorevajo, potrebne so nove. A kaj bo tedaj, ko se bo odkrila možnost proizvodnje žarnic, katere — ne pregorevajo? Kaj bo, ko se bodo začeli proizvajati noži za britje, kateri bodo lahko trajali leto dni? Kaj se bo zgodilo, ko bodo nylon nogavice postale odporne na dotik nohtov? In — kaj se bo zgodilo, ko bodo žogice pri tenisu lahko zdržale 30 setov?

Sedanji avtomobili so zelo zastareli. Bistveno se ne razlikujejo od tistih slavnih modelov, kateri so pred pol stoletja sodelovali v dirki Pa-

Naš izvoz v juliju

Mnenja o glasilu »Iskra«

(Nadaljevanje z 2. strani)
ja in kot deseta šele Zvezna republika Nemčija.
Posamezne tovarne so bile takole udeležene pri julijemskem izvozu:

Tovarna	Udeležba v %	Izpolnitev v %
Elektromehanika	96,38	39,7
Kondenzatorji	74,58	11,7
Elementi	129,04	3,1
Avtomatika	102,30	1,6
Instrumenti	1.093,25	3,6
Usmerniki		0,5
Sprejemniki		
Elektronika	1.858,05	2,2
Polprevodniki	97,01	7,2
Aparati	101,51	4,1
Elektromotorji	58,02	13,0
Avtoelektrika	75,98	12,3
Mikron		0,5

Po udeležbi v izvozu je razvidno, da so štiri tovarne, in sicer: Elektromehanika, Elektromotorji, Avtoelektrika in Kondenzatorji realizirali skupaj kar 84 odstotkov celotnega mesečnega izvoza. Delež ostalih tovarn je bil torej zelo majhen.

Kumulativni seštevki izvoza za sedem mesecev letošnjega leta dosega vrednost 3.197.329 dolarjev oziroma 41 odstotkov letnega plana. Ta odstotek je seveda mišljen za celotni izvoz ne glede na razdelitev po valutnih področjih. Primerjava z obveznostmi, kot smo jih sprejeli po pogodbi z Jugobankom pa daje še manj ugodno sliko in resne pomisleke glede naše letošnje uspešne izvozne realizacije.

Marjan Kralj

Skrb za zdravstveno varstvo

(Nadaljevanje s 4. strani)

Tako smo, v lepo urejenih prostorih tovarniške ambulante, organizirali v mesecu juniju t. l. zdravniško službo.

S pogodbo med Zdravstvenim domom Nova Gorica in tovarno je bil odločen program dela.

Čas od 7. do 11. ure je namenjen za kurativno delo, medtem ko je čas od 11. do 15. ure namenjen za preventivno delo.

Ustanovitev zdravstvene službe nam je dala možnost, da smo začeli načrtno in strokovno urejati prehrano delavcev, prevoz na delo in z dela, zaščito mladine, invalidov in dela manj zmognih delavcev in pogojev dela, ki so bili v marsikaterem primeru vzrok nadpovprečnih obolenosti.

In tako so podani pogoji za preventivno delo, ki je hkrati tudi osnova za medicinsko delo.

Zdravstvena in varnostna služba imata pri raziskavi fizioloških in psiholoških lastnosti delovnega človeka skupni interes, kakor tudi pri proučevanju poklicnih obolenj in poškodb ter preprečevanju zla, ki se je močno vkoreninilo v naši industriji.

To so pionirski koraki na tem področju dela in kot kažejo dosedanje rezultati bo treba še precej skupnih naporov, da bosta zdravstvena in varnostna služba dosegli tisto, kar delovnemu človeku pripada.

To pa je tudi namen, ki je v končni fazi usmerjen le nam.

Ivo Krušec

Ker želimo glasilo ISKRA izpopolniti, smo želeli predhodno zvedeti mnenja bralcev dobiti predloge za njegovo izboljšavo. V tem namenu smo se poslužili ankete za bralce glasila ISKRA, ki jo je določen delež delavcev v ZP izpolnil in nam s tem posredoval dragocene napotke. V tem sestavu si bomo ogledali izveščke iz analize omenjene ankete.

Nekaj splošnih podatkov o anketiranih.

Anketiranih je bilo 380 delavcev ZP ISKRA, od tega 232 ali 61,05 % moških in 148 ali 38,95 % žensk. Glede na starost se največji delež anketiranih — 40,5 % — uvršča v razpon nad 25 do 35 let. Sledi jim generacija mlajših, do 25 let, ki je zastopana s 25,8 %, s podobnim procentom so zastopani delavci stari nad 35 do 45 let. Delavcev starejših od 45 let je bilo med anketiranimi 6,6 %. Glede na osebnostno kvalifikacijo je anketa zajela vse kategorije delavcev. Najbolj reprezentativno so zastopani KV delavci s 21,0 % in SS delavci s 20,3 %, najslabše pa PU delavci s 0,3 %. Delavcev, ki so v organizaciji ZP manj kot tri leta je med anketiranimi 22,9 %, tistih, ki so v organizaciji 3 do 6 let je bilo anketiranih 29,0 %, 47,3 % pa jih beleži šest in več letni delovni staž v ZP ISKRA.

Mnenja bralcev o glasilu ISKRA.

V nadaljevanju si oglejmo, kako so anketiranci — bralci glasila — odgovarjali na anketa vprašanja. Ker nas zanima predvsem splošno (celotno) mnenje bralcev, si bomo ogledali le pokazatelje dobljene na osnovi rezultatov

vseh anketiranih skupaj in se ne bomo spuščali v podrobnosti znotraj posameznih organizacij.

Glede uspešnosti glasila pri obveščanju kolektivov prevladuje mnenje, da je glasilo delno uspešno — izjava 69,7 % anketiranih. Za uspešnega obveščevalca velja glasilo pri 22,9 % anketiranih, medtem ko 4,2 % anketiranih smatra, da je glasilo nezadovoljivo odigrava vlogo obveščevalca — to predvsem zaradi prepoznega obveščanja (ker je glasilo) tednik. Anketiranci celo pripominjajo, da (marsikaj iz iskrške problematike razberejo iz dnevnega časopisa, medtem ko glasilo o tem sploh ne piše. Tako bo v bodoče treba posvetiti več pozornosti prav na ažurnost obveščanja. Najbolje ocenjujejo glasilo v Kondenzatorjih, kjer je dobra polovica — 57,2 odstotka — anketiranih mnenja, da glasilo uspešno obvešča. Bralci v Elementih pa dajejo glasilu najnižjo oceno uspešnosti. Tu smatra 12,2 % anketiranih, da je glasilo uspešno, prav toliko anketiranih pa z obveščanjem ni zadovoljnih in je tako razmerje mnenj med neuspešnostjo in uspešnostjo 1:1, medtem ko je v celoti 1:4,45 za uspešnost.

Kako anketirani prebirajo glasilo? Bralcev, ki časopis preletijo in se nato pogledajo v tisto kar jih zanima je največ — 65,8 %. Takih, ki preberejo ves časopis je 11,0 % približno isti procent anketiranih pa prebere samo članke, ki se nanašajo na njihovo organizacijo. Med bralce, ki ne berejo redno se uvršča 4,0 odstotka, 6,6 % bralcev pa časopis samo preleti. Tako smo zabeležili, da kar 67,8 % an-

ketiranih dokaj poglobljeno prebira glasilo, kar je lep dokaz o potrebnosti obstoja in nadaljnega razvoja glasila, še posebno, ker je samo 10,6 odstotkov anketiranih, ki glasila ne berejo redno, oziroma ga samo preletijo. Najbolj dosledno prebirajo časopis v Usmernikih in Strokovnih službah. Sicer je v vseh organizacijah dokaj veliko število vnetih bralcev, vendar se v nekaterih organizacijah pojavljajo grupacije delavcev, ki so do glasila pasivni in nezainteresirani — tako v RA — sprejemniki (20,0 %), Elementi (19,5 %), Napravah (17,7 %) in Instrumentih (13,4 % anketiranih).

Odgovori na vprašanja o tem, kakšna je kritičnost oziroma polemičnost glasila, okarakterizirajo glasilo kot premalo kritično (68,7 odstotkov izjav). Po pripombah sodeč glasilo preveč hvali in poudarja posamezne uspehe, medtem ko neuspehe in povzročitelje le teh ne graja in o problemih ne polemizira. Najbolj kategorične trditve, da je glasilo premalo kritično smo dobili iz Avtomatike (83,8 %), Elektromehanike (80,2 %) in RA-sprejemnikov (75,0 % izjav).

Odgovori na vprašanja s katerim želimo zvedeti želje bralcev o vsebini glasila povedo, da se anketiranci navdušujejo za krajše aktualne zapise, ki naj bi jih glasilo objavljalo. Ta želja se brezizjemno odraža v vseh organizacijah in predstavlja v celotni 58,7 % izjav anketiranih. Znatno manjša skupina — 20,8 % — ne želi nobenih sprememb in vztraja pri sedanjih oblikah in vsebini časopisa. Najmanjša skupina, v katero se uvršča le 15,0 % anketiranih (Dalje na 7. strani)

riz—Madrid in ki so se gibali s hitrostjo 110 kilometrov na uro. Eksplozivni motor je pravi anahronizem, kateri omogoča eksistenco več tisoč delavcev, mehanikov, garažistov in drugih.

Bodočnost bo pripadala rotacijskim motorjem in električnim izvorom energije. To bodo turbine in nuklearni motorji, kateri bodo trajali brez potrebe odpiranja in popravljanja več deset tisoč kilometrov. Karoserije bodo iz plastičnih mas; izdelane bodo v nekaj minutah ter bo tako odpadlo velik delavcev, ki so nekoč montirali kovinske karoserije. A ordinatorji, ki opravljajo z avtomatiziranimi stroji, so šele komaj prišli v obdobje svoje mladosti.

M. Moreau, ki dela v kompaniji IBM, pravi: »Ko sem se zaposlil v tem podjetju, sem imel jasne pojme, kaj lahko ordinatorji delajo, mislil sem, da vem, kaj bodo delali v bodočnosti. Sedaj več ne vem, kaj naj mislim...«

Preteklega marca na manevrih angleških pomorskih sil je že z eno nasprotno formacijo upravljaval ordinator ADA. »Premagal« je formacijo ladij, katerim je komandirala skupina admiralov...«

ŽIVI BEETHOVEN

André Kaufmann de Bull je eden od znanih specialistov za probleme logike. On trdi: »Človek ni vedno logičen. Slikar ali pisatelj se v svojem ustvarjanju ne poslužuje logičnih sistemov.«

Zelo se še malo ve o tistih delih naših misli, katere ne počivajo na logiki, a prav to neznanje nam ne dopušča, da bi konstruirali ordinatore, ki bi »mislili« kot človek. Leonardo da Vinci je mnogo slutil, ko je trdil: »Ko bodo ljudje razumeli naravne zakone ptičjega letenja, bodo lahko konstruirali letelci stroj.«

Dick Bellmann govori danes prav tako: »Rešitev je v človeku. Ko bomo razumeli, kaj se dejansko dogaja v člo-

veških možganih, bomo lahko konstruirali stroje, ki bo funkcionalni prav tako dobro.« Konstruktorji so v zvezi s tem epsimisti in optimisti. Vsekakor uspeh prej ali pozneje ne bo izostal, delo pa bo seveda dolgo, zelo dolgo.

Ko bodo dokončani ordinatorji, katere pričakujemo, bomo lahko nadaljevali z deli velikih mojstrov peresa in drugih velikanov. Ti ordinatorji bodo »proučili« vsa znana dela nekega velike skladatelja in nato bodo sposobni, da »ustvarijo« nova dela v stilu pokojnega genija. Na ta način bomo lahko »ustvarili« deseto, enajsto in številne sledeče Beethovnovne simfonije. Mogoče bodo celo boljše od del starega mojstra... Ker on se je lahko trudil, včasih je celo lahko pogrešil. Ordinatore ne more napraviti napake.

Elektronski možgani so že pisali dela na način Mozarta in Bacha in ni strokovnjaka, ki bi mogel z gotovostjo trditi, da niso originalna...«

Drugi ordinatorji so pisali tudi neka originalna nova dela. Pierre Barbaud, Janine Charbonnier in Blanchard so v tem smislu dosegli lepe rezultate. Pod njihovim upravljanjem je eden od ordinatorjev napisal muziko za reklamni film za trdiko »Ideal Standard«. Isti ordinator je tudi avtor glasbe za kratkometražni film »Ukradli so mi Daljni zahod«.

Ordinatorji lahko komponirajo, ko se v njihove spomine vrže dovoljno število informacij. Če bodo informacije sestavljene na osnovi študija nekega odrejenega pravega glasbenika, bo ordinatore komponiral v stilu tega avtorja. Res je, da ordinatorji že sedaj lahko komponirajo enostavne popevke za plošče, katere se vrte v glasbenih avtomatih jukeboxa.

Ordinatorji lahko pišejo. Njihovi spomini lahko sprejmejo številne informacije o celi vrsti likov, o osnovah neke dejavnosti, o okolnostih, katerih se ta dejavnost od-

vija in — potem lahko stroj napiše skromen, toda zanimiv sestavek. V teh »knjižnih delih« včasih ordinatorji lahko najdejo zelo zanimive in nenavadne rešitve, na katere pravi pisatelj ne bi nikoli pomislil. Mnogi ordinatorji že pišejo enostavne zgodbe za televizijske oddaje, za reklamne namene ipd.

Neke ordinatorje so »naučili«, da pišejo že tudi pesmi...

Po letu 1970 bo 60 % telefonskih komunikacij na področju ZDA v bistvu dialog med ordinatorji v različnih mestih. Tako predvidevajo specialisti na področju avtomatizacije. A kaj bodo govorili na telefon ostali? Ljudje? Kaj bo vsebovalo ostalih 40 % zvez preko telefona? Naloge? Čestitke? Ali — povesti o doživljajih na večnih praznikih, na katere bomo mogoče obsojeni za vedno.

Prevod: P. G.

Iz nabavne službe ZP

Nabavna organizacija ZP v svojem poročilu za mesec julij 1967 poroča, da niti z rednimi, niti z izrednimi naročili pri naših železnarh nima, oz. ni imela nobenih težav, kajti dobro je občutili pomanjkanja naročil v železnarunah in zato lahko le-te redneje kot kdaj prej dobavljajo zaželeno robo našemu podjetju. Zaradi tega tudi ni bilo težav v proizvodnji, ki potrebuje ta material iz železnarn. Nekaj težav je bilo z uvoznim materialom, ki je v nekaterih primerih zaradi prepozne plačila, pač prihajal z zamudo. Pri tem bi tovarne morale ažurneje nakazovati sredstva za plačilo naročenih materialov.

Težave pa še vedno pomeni nabava dobre dekapirane in transformatorske pločevine z vzhodnega področja.

Tudi v panogi 115 nabavna organizacija nima posebnih težav, ker se je položaj na domačem tržišču po zadnji podražitvi bakra umirilo. Vsi večji dobavitelji NO redno pošiljajo naročene bakrene materiale, razen nekaterih specialnih dimenzij, ki so prišle z zamudo. Žal pa so še vedno precejšnje težave z redno dobavo srebne žice in trakov, v zadnjem času pa se je pri tem pojavila tudi občutna podražitev srebra.

Z nabavo aluminijastih izdelkov pa kritično stanje traja še naprej, čeprav je do delnega izboljšanja sicer prišlo. Zlasti problematična je nabava trakov v specialnih dimenzijah, ki jih naše tovarne potrebujejo, kar je v začetku julija prisililo proizvodnjo, da je ob večjih stroških v te namene uporaba-

ljala pločevino. Kaže, da se bo položaj izboljšal v tem pogledu šele tedaj, ko bo stekla redna proizvodnja aluminij-skih strakov v tovarni »Im-pol« v Slovenski Bistrici.

V panogi 119 se je stanje pri nabavi lak žic in kablov izboljšalo, težave nastajajo le pri tem, da tovarne, ki so ta material naročile, prepočasi odpoklicujejo naročene količine od trgovskih podjetij, katera pa se branijo material držati na zalogah več kot tri mesece. Na splošno pa z elektromaterialom v juliju ni bilo težav in so bile po dogovoru z dvema dobaviteljskima omogočena tudi naročila dodatnih asortimentov lak žice izven naprej planiranih količin. Brez problemov, tako glede cene, kakor tudi dobavnih rokov, je tudi nabava nekaterih lak žic in kablov iz inozemstva.

Medtem ko z nabavo deviznih sredstev za nakup nekaterih potrebnih materialov v tujini ni težav, pa težavo pomenijo dinarska sredstva s strani tovarn, ki te materiale potrebujejo. Iz teh težav izvirajo nato težave z dobavnimi roki, pri čemer bi morale tovarne temu vprašanju posvetiti vso pozornost, saj je od založenosti z materialom odvisna redna proizvodnja in s tem zagotovljeno solidno poslovanje. Pri tem so izdatna pomoč pri reševanju nabavne problematike razne kompenzacije, za katere številni dobavitelji v zadnjem času kažejo več zanimanja.

Tudi pri nabavi materialov ostalih panog v juliju težave niso bile prevelike in zato je proizvodnja lahko tekla v redu.

Sanacija zahteva energične ukrepe in odgovornost; to je dobro znano tudi kolektivu v Železnikih — Posnetek iz orodjarne

Mnenja o glasilu »Iskra«

(Nadaljevanje s 6. strani)

ketiranih želi, da bi glasilo podalo več daljših strokovnih razprav. Močno željo po tej študijsko literarni zvrsti izražajo predvsem v Avtoelektriki.

Kako je anketirancem, gradivo, ki so ga prebrali v glasilu pomagalo pri njihovem delu in v kakšni meri so se seznanili s problematiko svoje organizacije in ZP ISKRA nasploh, je vprašanje na katerega so anketiranci dokaj enoglasno odgovorili in s tem dali glasilu pečat in ga označili kot zadovoljivo. 77,9

odstotka anketiranih je izjavilo, da jim je gradivo, ki so ga v glasilu prebrali, nekoliko pomagalo pri njihovem delu in razumevanju iskrške problematike. Ta trditve je v vseh organizacijah najpogostejša in glede na število anketiranih, dokaj veliki številni. Redki anketiranci so izjavili, da jim branje glasila ni nič koristilo — 16,6 % izjav. Še manjši delež — 3,9 % — pa je tistih, ki glasilu pohvalijo in trde, da jim je glasilu mnogo pomagalo pri njihovem delu, oziroma, da je njegova zasluga prav v tem, da jim je tematika v glasilu omogočila seznaniti se s problematiko ZP ISKRA. Križne primerjave so pokazale, da »koristnost« glasila ni odvisna samo od tematike in kvalitete prispevkov, pač pa tudi od tega, kako posameznik glasilu prebira. Da jim je branje glasila koristilo so v največji meri izjavili tisti anketiranci, ki preberejo ves časopis in tisti kar jih zanima. Nasprotno pa prav pri teh dveh vrstah bralcev opazimo procent odgovorov, da jim branje glasila ni nič koristilo, manjši, kot pri bralcih, ki glasilu samo preletijo oziroma ga ne berejo redno. Obenem ugotavljamo, da branje časopisa mnogo pomaga predvsem VK in VS delavcem, dočim NS, NK, PK in PU delavcem branje glasila ne predstavlja nobenega »profita«. Prav tako ugotavljamo tesno povezanost med »koristnostjo« branja in delovnim stažem v ZP, namreč, tisti, ki imajo daljši delovni staž v ZP, v večji meri trde, da jim branje mnogo koristi, kot tisti, ki so v ZP ISKRA krajšo dobo.

Na vprašanje, če želijo dopisovati v glasilu ISKRA je skoraj tri četrtine anketirancev odgovorilo da ne želijo dopisovati. Samo 16,0 % je tistih, ki želijo dopisovati — največ iz Aparatov, Kondenzatorjev, Avtoelektrike in Elektromehanike. Najmočnejšo željo po dopisovanju izražajo bralci, ki glasilu preletijo in se nato poglabijo v tisto kar jih zanima in bralci, ki preberejo ves časopis. V odnosu na osebno kvalifikacijo je največji delež tistih, ki želijo dopisovati med VS in VK delavci, kar je donekle bodrilno, saj lahko v prihodnje pričakujemo več prispevkov, katerih kvaliteta zna biti na dovolj visoki ravni za objavo v glasilu. Vsekakor pa ni pohvalno dejstvo, da želi dopisovati le 16,0 % anketiranih, kljub temu, da ti anketiranci v veliki meri (47,7 %) izjavljajo, da je o njihovi organizaciji premalo pisano v glasilu preveč člankov iz Elektromehanike in premalo iz drugih organizacij. Tu prihajamo do nasprotja, ko posamezniki čutijo potrebo po objavljanju prispevkov o njihovi organizaciji in delu, ne čutijo pa potrebe po lastni angažiranosti oz. se nečje vključiti v vrsto dopisnikov, ki bi lahko z doslednim delom, v glasilu prikazali vso iskrško problematiko.

Če upoštevamo spoznanje, da se 98,1 % anketiranih v določeni meri zanima za probleme svoje organizacije in probleme drugih organizacij v okviru ZP, nam mora biti jasno, kakšen naj bo naslednji korak v izpopolnjevanju glasila, ki mora biti vseiskrško.

KM

Izvillečki iz sklepov ...

ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO

SKLEPI 7. SEJE UO
(1.8.1967)

V zvezi z obširno razpravo o poslovnem poročilu za prvo polletje 1967 je upravni odbor sprejel naslednje:

● UO sprejme poslovno poročilo za prvo polletje 1967 in ga predlaga svetu Zavoda v potrditev.

● UO smatra, da obstajajo okoliščine, ki terjajo, da se posluži določil člena 3. pravilnika o delitvi dohodka, ki določa, da se v izjemnih primerih lahko odloži izvršitev mesečnih obračunov do konca leta.

V zvezi s tem bo upravni odbor do ureditve likvidnosti Zavoda, upoštevajoč višino vsakomesečnih razpoložljivih sredstev določil mera in vrednost točke za izplačilo mesečnih akontacij OD po posameznih enotah. Pri tem bo upravni odbor poleg že sprejetih kriterijev upošteval še naslednje: plačilo faktur za posamezno enoto in namensko vezavo sredstev v zalogah materiala

v skladišču. Najkasneje ob koncu leta 1967 bo izvršen dokončen obračun OD po posameznih enotah na osnovi dejanskega poslovnega uspeha.

● UO je mnenja, da sedanja gospodarska situacija zahteva, da se ponovno prouči koncept Zavoda in program razvoja, da se prouči ustreznost sedanje organizacije ter določi namen proizvodne dejavnosti.

UO namreč smatra, da proizvodna dejavnost v Zavodu ni sama sebi namen, temveč naj služi kot dopolnilni vir finansiranja Zavoda osnovne dejavnosti. Zaradi tega UO naroča strokovnim službam, da do konca meseca septembra pripravijo ustrezne predloge razpravo.

● Sedanja situacija v Zavodu zahteva, da se z vso ostrino in odločnostjo nadaljuje z odpisovanjem stroškov pri vseh nalogah, ki nimajo finančnega kritja, niti ne realne perspektive za pokrivanje, pri čemer je treba voditi računa o tem, da bo ustvarjeno toliko ostanka dohodka, da bo

Zavod lahko v letu 1968 pokrival svoje obveznosti.

● Glede na obstoječe finančne zmogljivosti Zavoda odobrava vsakršno novo zaposlitev izključno UO na predlog kolegija.

● Upoštevajoč svoje sklepe s 6. seje z dne 18.7.1967 upravni odbor določa:

Nobeno sklepanje pogodb za dopolnilno delo (nadure), za dopolnilno delovno razmerje, za civilno-pravno razmerje, za pogodbeno in avtorska dela, za dela preko Elektrotehniške zveze ter preko Društva inženirjev in tehnikov ter podobno in nobena izplačila dodatnih osebnih dohodkov in osebnih prejemkov iz teh razmerij ni dovoljeno. Izjemne primere predhodno odobri pomočnik direktorja.

● Pred izplačilom dodatnih osebnih dohodkov ter osebnih prejemkov iz pogodbenih razmerij pod točko 6., za katere pogodbe že obstajajo, preveri umestnost izplačila pomočnik direktorja.

Vsi navedeni sklepi veljajo od 1.8.1967 dalje. UO bo informiral svet Zavoda o vseh navedenih sklepih.

KOMPAS

Kranj

VAS VABI NA POPOLDANSKI IZLET
V TRBIŽ

Odhod iz Kranja VSAK PETEK ob 14.30

od poslovalnice KOMPAS

Odhod iz Trbiža ob 19.30

Cena 20 N din!

Prijave sprejemamo v poslovalnici KOMPAS
KRANJ

»Ej, lepo je doma«

Kadar se srečujem z ljudmi, mi je v nekakšni navadi, da vprašam tega ali onega, kako se kaj počuti. Tako sem pred kratkim vprašal o počutju tudi našega Jaka Kokalja, zaposlenega v Iskrinem obratu urnih mehanizmov v Lipnici pri Kropi. Takole je povedal: »Odkar sem na Zgornji Dobravi se imam kar dobro. Gorenjski zrak človeku tako dobro dé. Kadar je količkaj vreme ugodno, mi pogled kar sam zdrsne proti Julijcem, ki se razveseli na od sonca ožarjenem Triglavu. Z Zgornje Dobreve se ga namreč dobro vidi. Saj pravim, Amerikanci, če že imajo vse, našega Triglava pa le nimajo.« — Zadovoljen nasmeje se hušnil prek njegovega obraza. — Tako je stekla beseda o Južni Ameriki, kjer je naš Jaka prebil vrsto najlepših let. Ni tehtal besed, kajti preveč je skusil, da bi bilo moč zavreti filmsko pripoved njegovih doživetij.

»Leta 1937 sem bil star 21 let.« je začel. »Češnje v Lazih pri Leskovcu so bile v bujnem razcvetu, ko sem bil odpoklican na redno služenje vojaškega roka. Ta kraj je namreč takrat še spadal pod Italijo. Po nekaj mesecih sem se z vrsto drugih vojakov utaboril v Tuniziji. Po 6 letih obvezne vojaške službe sem se znašel leta 1943 v angleškem ujetništvu. Odvedli so nas v Anglijo in nam dali prosto izbiro, da se zaposlimo v industriji ali kmetijstvu. Leta 1946 me je domotožje zvalo nazaj — domov. Nekaj mesecev logarjenja in slabega zaslužka me je sililo zopet nazaj v svet oz. s trebuhom za kruhom. Po 4 mesecih dela na cesti v Franciji, je sledila pot v Nemčijo. Tu sem bil zaposlen pri pospravljanju lesa v gozdu. Voljan do življenja in poln hrepenenja po boljšem zaslužku, sem se končno odločil za Ameriko, pristal sem pa v Južni Ameriki in to v Venezueli.

Tu sem bil v kratkem času bivanja močno razočaran. Zaposloval sem se pri kmetih, ker druge zaposlitve nisem mogel dobiti. Vsak kmet me je prav rad vzel na delo, toda le na preizkušnjo, včasih tudi za daljši čas. Namesto plačila pa sem pogosto dobival plačilo v naturalijah. Tako se mi je pripetilo, da sem nekoč z nahrbtnikom napolnjenim s kruhom, hodil več dni od vasi do vasi in iskal zaposlitve, čeprav za skromno plačilo v denarju. Blizu Caracasa v Venezueli sem imel več sreče. Po tamkajšnjem običaju

sem dobival dnevno plačilo za 10 do 12 ur dela. Nezaposlenost v Venezueli je bila takrat tako velika, da je naša v primerjavi komaj opazna.

V kraju, kjer sem si ob res skromnem življenju nabral nekaj prihrankov, sem bil zanje v stalni nevarnosti, kajti nekajkrat se je zgodilo, da so koga oropali in tudi ubili. Temperatura v teh krajih je dosegla tudi do 50 stopinj vročine. Ko sem zjutraj vstal, sem bil vedno pripravljen na kakšno iznenadenje, kajti kač je kar mrgolelo; posebno rade so zašle v škornje. Če jih pobiješ na stotine, dobiš dobršno prakso, pa tudi strah pred njimi počasi mine.

Tistim, ki si zamišljajo Južno Ameriko vso avtomatizirano, povem, da je malo takih ljudi, ki živijo v izobilju. Jaz sem videl in doživel zelo primitivno življenje: hiše iz blata, povsod polno kač, osnovna hrana riž, banane

in za naše pojme strašna vročina. Ob tako skromnem življenju, kot je bilo moje, lahko pri nas marsikateri dinar prihraniš.

Ko sem se pred leti vrnil v domovino, se nisem mogel načuditi dobri in zdravi hrani. Obiskal sem svoj rojstni kraj, ki zdaj spada pod Jugoslavijo, nato pa šel pogledat tudi mojo sestro, ki je bila v Zg. Dobravi. Kmalu sem dobil službo v Lipnici, kjer sem zelo zadovoljen, sam sem se pa udmačil v Zg. Dobravi in od tam vsako sončno jutro pošljem pozdrav Julijcem in očaku Triglavu.

Takole je pripovedoval naš Jaka, ki mu usoda ni bila naklonjena, zato pa mu želimo, da bi se med Gorenjci počutil kar najbolje, naš oče Triglav pa naj mu čimprej prežene grenke misli na trpko življenje v Južni Ameriki. I. M.

Korak nazaj v sodelovanju?

(Odgovor na članek v prejšnji številki)

Že ob lanskim obojestranskim izmenjavi obiskov predstavnikov tovarne METRA iz Blanskega — CSSR in »Elektromehanike« ISKRA KRANJ, je bilo dogovorjeno, da se medsebojni stiki še naprej poglobljajo in razvijajo. Predstavniki z Blanskega so nam poslali predlog njihovih želja in možnosti, kar je znatno presegalo naša predvidevanja. Da bi lahko sodelovanje širili, smo spoznali rešitev v tem, da to

sodelovanje razširimo med predstavniki iz Otoč rešitev v nekem kompromisu. Za sporazumno rešitev je bil posluh v Elektromehaniki, kakor na ObSS, da bi na račun svojih prijaviteljev odstopili tri mesta za Otoče. Za nadaljnje širše sodelovanje pa jim je bil podan predlog, da se neko zglasi v Kranju zaradi priprave predloga za sodelovanje v naslednjem letu, saj bi s tem lahko zadovoljili vse njihove želje.

Očitek, da s tem slabimo odnose, ne bo na mestu, ker lahko trdim, da je bilo v glavnem dosedanje sodelovanje med Elektromehaniko in Instrumenti na vseh področjih na pobudo Elektromehanike. Pozivamo predstavnike iz Otoč, če dejansko obstoja pri njih želja za sodelovanje, da pridejo na razgovor o pripravi programa za naslednje leto. Ni stvar v tem, da smo šli v sodelovanje z ObSS Kranj, ker bi nam nudil neko znatno finančno pomoč, vendar smo smatrali, da v bodoče le ne bi bili sami v stanju širiti sodelovanje.

Smatramo, da bi tudi mi lahko o tem pisali v časopisu, vendar smo menili, da se dajo taki odnosi reševati na bolj primeren način in z večjim razumevanjem. — S

Tovarna polprevodnikov za gradnjo nove bolnice v Trbovljah

Po sklepu 2. rednega zasedanja delavskega sveta tovarne polprevodnikov v Trbovljah bo ta naša organizacija prispevala 0,8% narodnega dohodka, kar znaša 3.392.000 starih dinarjev za gradnjo nove bolnišnice v Trbovljah. Glede na to, da tovarna trenutno še ne

ustvarja zadostnih sredstev, ker tudi ne proizvaja s celotnimi svojimi zmogljivostmi, je bilo dogovorjeno, da bo svoj prispevek k novi bolnišnici vplačala v nekaj obrokih.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta
ANTONA BITENČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz umerjevalnice števec v tovarni »Elektromehanika« Kranj — za izraze sožalja in poklonjeno cvetje.

Marija Spiler

Pobuda za prostovoljno delo še ni zamrla

Kdor bi trdil, da člani naših delovnih kolektivov niso več navdušeni za to, da bi s prostovoljnim delom pomagali pri tej ali oni ureditvi v tovarni, izven nje ali na terenu, se je uštel. To trditev so pobili številni delovni kolektivi, zlasti v obratih tovarne elementov za elektroniko, prav tako pa jo pobija tudi pripravljenost članov kolektiva trboveljske tovarne. Le-ti so se namreč odločili s prostovoljnim delom postaviti ograjo okrog svoje nove tovarne. Tovarna bo kupila mrežo, sindikalna organizacija in mladina v tovarni pa bosta organizirali prostovoljno delovno akcijo in tako bo tovarna dobila ograjo z minimalnimi stroški.

DOPISUJTE V »ISKRO«!

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra industrije za elektromehaniko telekomunikacije elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — odgovorni urednik: Igor Slavec — izhajaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Tisk in klišaji: »CP Gorenjski tisk« Kranj